

d'endas est deputatus. Immo & iis ministrare Eucharistiam, & concionari, durante facultate ad confessiones.

Resp. Videri, quod sic: quia cum confessarius ordinarius monialium sit illarum Parochus, & earum Ecclesia dicatur quasi parochialis, Bordon. *M'secl. dec.* 129. confessarius quoque extraordinarius, durante illius mune. re, censendus erit pro illo tempore Parochus, cum succedat in locum, & jurisdictionem Ordinarii. Unde poterit in Monialium Ecclesia, tanquam in sua parochiali, celebrare Eucharistiam ministrare, nec non coram illis concionem habere, cum hæc omnia ad munus pastorale pertineant. Nihilominus, nisi concentrat consuetudo, & ex circumstantiis possit præsumi voluntas Superioris, oppositum sustinendum puto, quia celebrationis, communionis, & concionis actus sunt diversi ab exercitio confessionis, à diversis autem non fit illatio. Et hoc præcipuè attendi debet quoad actum concionandi, ut optime advertit Tamburini. *de iur. Abbat. disp.* 16. §. 9. n. 1. Tum quia praxis communis est in contrarium, tum quia ex reprehensione facta alicuius defectus inter concionandum, alicui moniali minus prudenti, & plus æquo suspicari potest suspicionem ingerere, se loqui ex noticia habita in confessione, cujus rei cavenda est etiam quælibet remotissima suspicio, ne moniales neque in minimo possint diffidere de sigillo. Vide Pignatelli. *l. 8. consulti. 62. n. 33.*

CAPUT VII.

De Monialium obligatione
quoad Clausuram.

§. I.

De Clausura in communi.

Quar. 1. Quid veniat appellatione clausuræ.

Resp. Venire totum illud spatium monasterii, ad quod liber est accessus ipsis monialibus, & non sæcularibus personis. Clausura consistit in indivisibili, quare si monialis ad unum, vel duos pedes exeat, quamvis statim regrediatur, clausuram violat. Item si ambobus pedibus se transferat extra jantam limites clausuræ terminantem, etiam si sit intra illius spatium, quod est intra monasterii portam clausam, & inter aliam sæcularibus patet. Ita Rodriq. & Sanch., in *Sum. c.* 15. n. 7. *l. 6.* Item si appento fune ex liminari ostii clausuræ monasterii, eaque manibus apprehensa se toto corpore à terra elevatam agitet motu reciproco modo intra clausuram, modò extra. Item si ascendat arborem positam in horto monasterii, & procedat ad ramiem omnino prominentem extra murum clausuræ. Neque excusari potest præfata monialis ratione parvitatatis materiæ, quia clausura, ut diximus, certis terminis definitur, quos æquè excedit is, qui à monasterio longè recedit, ac qui ad duos pedes egreditur. Ita Bonac. *tract. de Claus. g. 1. punct. 4. n. 2.* Contrarium docent Naldus, v. *clausura*, n. 1. Grassus, &

Merolla, quod non admittit Sanch. *lib. 6. c. 16. n. 30.* ubi tantum concedit materiae parvitate in ingressu, vel egressu semipieno, nempe quando pars corporis est intra, pars extra, ita ut non referat, si major pars sit intra, aut extra; nam cum totum corpus non est intra, aut extra, perfectus egressus, aut ingressus non datur. Quare non violat clausuram monialis, si ascendat murum Monasterii, eique virili more quasi equitans infideat.

Quar. 2. An limen ostii sit intra, vel extra clausuram.

Resp. Afferunt aliqui apud Sanch. *loc. cit.* esse intra clausuram. Negat alii, quia limen ostii partim est intra, partim extra clausuram. Distingunt alii, si clauso ostio limen remaneat intra, erit comprehensum in clausura, si verò extra remaneat, dicitur extra clausuram, ut per Bortol. *in l. 1. ff. de clone. dec. 402. n. 11.* Eodem modo aliqui discurrunt de Rota; unde Monialem, quæ se ponens in rota eam volvit ad partem exteriorem, ad quam accedunt seculares, non tamen egrediens è rota, alii absolvunt, alii condemnant, præcipue Comitulus apud Bonacin. *loc. cit.* ubi advertit, quòd Monialis fortè graviter peccat ratione alicujus periculi moralis.

Quar. 3. An tectum sit extra clausuram.

Resp. Negat Diana, & cum illo plures alii *p. 5. r. 13. ref. 38.* At affirmative respondit Sac. Congreg. dum mandavit absolvi cum penitentis salutariibus quosdam moniales, quæ bona fide ascenderant supra tectum ad siccanda frumenta, & passas ab ipsis elaboratas, sive ad videndum quoddam festum, cum speciali prohibitione illuc ultra ascendendi propter quancunque causam: Ita *in Comensi 18. Septemb. 1609* & *in Lycien. 16. Septemb. ejusdè anni.* Bonacina verò

verò, & Sanch. *loc. cit.* distinguendo sustinent, quòd si tectum monasterii correspondeat spatium extra clausuram, censetur extra clausuram, secus verò si spatium intra clausuram correspondeat; quia tunc reputatur quedam pars Monasterii.

Quar. 4. An monialis urbanitatis, vel curiositatis gratia egrediens è proprio monasterio, & in aliud contiguum ingrediens, violat clausuram.

Resp. Non videtur violare formaliter, sed tantum materialiter; clausura enim est locus ille qui janua clausa continetur, ad quem secularibus non patet accessus, ut ex Gregori XIII. Constitutione colligunt Sanch. *in decal. lib. 6. cap. 15. n. 6.* Donat. *r. 3. r. 3. g. 1. n. 5.* & Mendo *v. monasterium n. 3.* Unde clausura duo dicitur suo formali, nempe quòd sit locus, qui janua clausa obtinuit, & quòd sit locus, ad quem secularibus non patet accessus; adeoque violatio formalis, & perfecta est egressus è loco, qui janua clausa continetur, ad locum, ad quem secularibus patet accessus. Hujusmodi autem non est egressus monialis ad monasterium immediate contiguum, quia est egressus de clausura ad clausuram. At violare formaliter clausuram censo cum Pellizzario, & Bordon, quia monialis non proficetur clausuram in comuni, sed propriam sui monasterii. Tum quia sicut unum monasterium constituit diversam communitatem ab alio, nec cum alio communicat in regimine, sic etiam constituit diversum locum, juxta ea, quæ notant Abbas *in cap. nimis de jure jur.* Cardin. *in Clement. 2. §. 1. qu. 4.* & consequenter cum alio non communicat in clausura. Quare monialis prædicta est rea violatè formaliter clausuræ, & quidem dupliciter, form enim duo

actus, egressus videlicet, & ingressus, unde etiam duplicem contrahit excommunicationem, prout descripsit Sac. Congreg. Archiepiscopo Panormitano 21. Augusti 1699. & 14. Septemb. 1699.

Quer. 5. An Clausura fit juris, naturalis, divini, vel humani positivi.

Resp. Esse juris humani positivi, constat ex pluribus decretis, & constitutionibus summorum Pontificum, ut videre est apud Nald. v. *clausur.* n. 4. & Cherubin. Et expressè clausuram istam imposuit Tridentinum *sess.* 25. c. 5. *de regular.* Cum igitur clausura sit juris humani positivi, sequitur, quòd à clausuræ legibus excusabuntur moniales in iis locis, ubi præcepta clausuram indigentia non sunt recepta, vel ubi contraria consuetudine sunt legitime abrogata. Azor. & Sanchez, quos refert, & sequitur Bonac. 9. 1. *punct.* 3. m. 2. Quod tamen non procedit quoad illas moniales, quæ sub expresso voto se obligant ad clausuram.

Quer. 4. Quibusnam competat monialium clausuram tam formalem, quam materialem custodire.

Resp. Jus cogendi moniales Episcopo subiectas ad observantiam clausuræ spectare ad ipsum Episcopum auctoritate ordinaria. In monasteriis verò sedi Apostolicae immediate subiectis spectare ad Episcopum auctoritate delegata. Quoad Moniales autem regularibus subiectas, certum est, Episcopum nullum jus habere auctoritate ordinaria; idè enim vocantur exemptæ, quia non subduntur iurisdictioni Episcoporum ordinariæ.

Quer. 7. An saltem competat Episcopis custodire clausuram in Monasteriis exemptis auctoritate delegata.

Resp. Auctores Regulares rationibus, & aucto-

auctoritatibus Doctorum ducti mordicus sustinent, nullam Episcopis esse delegatam iurisdictionem super moniales exemptas etiam in ordine ad clausuram. Ita Navar. Sanchez. Tamburin. Miranda, Pellizar. & alii, & hæc sententiam probabilem putat Thom. Del Bene de *Immanis.* c. 14. *duo.* 22. nu. 26. Nihilominus certissimè tenendum est, competere Episcopis auctoritate delegata monialium exemptarum clausuram tam materialem, quam formalem custodire, Clarè habetur ex constitutione Gregorii XV. quæ incipit *Inscrutabili*, & Secra Congreg. pluries censuit, licere Episcopo quoties opus esse judicaverit, monasteria Monialium Regularibus subiectarum quoad clausuram visitare, monialesque ipsas in his, quæ ad clausuram pertinent, alloqui, & examini subijcere absque Regularium interventu, & ipsis inconsultis, & scribens Archiepiscopo Mediolanensi dixit; Episcopus visitans clausuram monialium Regularibus subiectarum potest ipsas examinare in his, quæ pertinent ad clausuram, & potest etiam sermonem habere ad Moniales intra, vel extra ad crates, & Sacramenta ministrare, die 23. Martii 1578. & die 23. Aprilis 1579.

Quod autem custodia clausuræ in monasteriis exemptis demandata sit etiam formaliter, habetur ex Sac. Congreg. Episc. & Regular. quæ censuit, quòd Moniales Regularibus licet subiectis alioqui nemo possit absque licentia Episcopi vel ejus deputati, die 24. Augusti 1594. quod censuit etiam in Urbinaten. die 13. Martii 1663. Cum enim quæretetur, an in edicto, quod nemo ingrediatur monasteria Monialium, vel cum ipsis loquatur sine licentia Archiepiscopi, possint comprehendi Moniales Sanctæ Clarae exemptæ à iurisdictione Archiepiscopali

Sacra &c. respondit affirmativè. Demum hoc declaravit Sacra Congregat. Concil. approbante Clemente IX. die 21. Maji 1669. quod Decretum confirmatum etiam fuit ab Innocentio XI.

Quar. 8. An prædicta facultas competat locorum Ordinariis cumulativè quoad Superiores Regulares, vel privativè.

Resp. Spectare cumulativè. Ita Sac. Congreg. Episc. in *Fossanen.* 31. Augusti 1658. independentem tamen à Superioribus Regularibus. Ita quòd Superior Regularis non possit prætere visitare velle clausuram monialium sibi subjectarum simul cum Episcopo, vel assistere ejus visitationi; eadem Sac. Congreg. in *Fulginate.* 10. Januarii 1648.

Quar. 9. An, si aliquod monasterium habeat privilegium, quòd non possit nisi semel ab Episcopo visitari, hoc tamen non obstante visitari possit, si occurrat aliquod fortuitum, ratione cujus probabiliter timeri possit, quòd clausura passa sit aliquod detrimentum.

Resp. Possit visitari. Ita Pasqual. in *Lauzet. num.* 29. Quia privilegium, quòd possit tantum semel visitari, non excludit casus extraordinarios, pro quibus visitatio clausuræ est moraliter necessaria. Cùm enim valdè interfit monasterio, & utilitati singularum monialium perfecta observantia clausuræ, vergeret in detrimentum Monasterii, si non posset applicari remedium, quòd à Concilio institutum est pro tali observantia; & idèd talis applicatio non excluditur à privilegio, quòd cùm sit concessum in commodum, & favorem Monasterii, non debet effectum contrarium operari, juxta regulam juris 4. Nulla juris d. ff. de legib.

Quar.

Quar. 10. Quomodo Monialium clausura debeat custodiri.

Resp. Monialium clausura ita debet custodiri, ut sit circumseptæ altis mœnibus, ne à vicinis, quicunque isti sint, & ex eorum ædibus monasteria inspiciantur. Et idèd pro opportuno remedio potest Episcopus extollere murum viridarii Regularium, sumptibus, cui de jure, Sac. Congreg. Concil. in *Vrbinate.* 10. Martii 1663. & claudere fenestras saltem vitreis speculis, si non respondeant in clausuram, ita ut non possint aperiri. Ita etiam fenestræ omnès, quævis, & quævis alia foramina regularium respicientia in hortum, & clausuram monialium, omninò claudenda sunt, Sac. Congregat. Episc. in *Amerina.* 23. Decemb. 1603. nulloque modo debet esse prospectus in monasteria monialium, & è contra, ne quidem à fenestris turris campanariæ alicujus Ecclesiæ vicinæ, ut in *Portugalen.* 16. Aprilis 1605. sed pleno muro fenestræ debent obstrui, ut in *Aquilana.* 31. Julii 1612. etiam illæ, quæ sunt in monasterio monialium per quas videre possunt, ac videri, ut in *Parmensi.* 28. Novembris 1636. Quinimò prohibetur monialibus sub gravibus poenis usus telescopii, seu conspicilli tabulati longioris, ut in *Anconitana.* 1. Octobris 1647. Nec alicui debet permitti ædificium tollere, si per illud habeatur prospectus in Monasterium, ut in *Interamnen.* 15. Maii 1612. suntque demolienda mansiones constructæ in vinculo intermedio, & claudendum est ambulacrum, quòd à tecto monasterii imminet, eique prædominat, ut in *Affliten.* 11. Junii 1652. non obstante qualibet appellatione, vel recurrit, ut in *Conversanen.* 8. Augusti 1653.

K 6

Quar.

Quar. 9. Quenam veniant nomine Monialium, quæ clausuram servare debeant.

Resp. Venire omnes illas feminas, quæ professionem emittunt in religione approbata, & in congregatione vivunt, cujuscunque Ordinis sint. Unde si aliqua femina solemnem professionem faceret hac conditione, ut in domo propria manerent, non tenerentur ad clausuram, quia jura obligant ad clausuram moniales in congregatione viventes, Contrarium dicendum est de illis, quæ in Congregatione vivunt, quamvis tempore professionis habuerint animum non se obligandi ad clausuram, cum onus clausuræ non oriatur à voluntate monialium, sed ex dispositione summorum Pontificum moniales professas ad clausuram obligantium. Videatur *Miranda tract. de monial. q. 1. ar. 4. concl. 5.* Feminae verò, quæ non sunt veræ moniales, quamvis aliqua vota simplicia emittant, clausuræ legibus non ligantur, etiam si vivant collegialiter, atque sub obedientia vel spontanea, vel etiam privato voto, aut pacto promissa; nisi tamen habuerint statum ab Ecclesia pro religioso approbatum, & in eo tria vota substantialia emiserint. Solummodo tenentur ad observantiam Constitutionis S. Pii V.

§. II.

De Licentia ad ingrediendam clausuram requisita.

Quar. 1. **C**uinam competat concedere licentiam ad ingrediendam clausuram.

Resp. Soli Episcopo competere jus concedendi licentiam ad ingressum auctoritate qui-

quidem propria in Monasteria sibi subiecta, auctoritate verò delegata in iis, quæ Romano Pontifici immediatè subsunt. Quoad monasteria verò exempta, & Regularibus subiecta, licet Franciscus Leo, Quaranta, & alii, immò & Sac. Congreg. Concil. antiquitus tenuerint ad Superiores Regulares spectare licentiam hujusmodi concedere, nihilominus eadè Sac. Congreg. sub die 13. Novemb. 1610. statuit, & decrevit, ut deinceps intra hujusmodi septa nemini ingredi, nec alloqui liceat, nisi licentia concedenda in casibus necessariis, qua moniales respiciant, ne dum à Superioribus Regularibus dictorum Monasteriorum, sed etiam à locorum ordinariis absentia fuerint, non obstantibus quibuscumque contrariis, legibus, statutis, & consuetudinibus immemorabilibus, Immo eadem Sac. Congreg. sub die 21. Maji 1630. Urbano VIII. approbante, statuit, & decrevit, in illis locis, in quibus adest consuetudo, ut licentiæ hujusmodi ab Episcopis tantum concedantur, talem consuetudinem esse observandam, & ipsorum Episcoporum tantummodò licentiis sufficere etiam privativè quoad ipsos Regulares. Idem fuit resolutum in *Auximana die 15. Julii, & in Perusina die 12. Augusti 1645.*

Quar. 2. Quinam alii possint prædictam licentiam concedere.

Resp. Possè Vicarium Generalem, si ad hoc habeat speciale mandatam, non enim sufficit generalis facultas, ut declaravit Sac. Congreg. teste Suarez, de Relig. 1. & tract. 8. lib. 1. cap. 10. num. 11. Capitulum quoque, Sede vacante, ejusque Vicarium etiam quoad monasteria exempta, quia succedit etiam in jurisdictione delegata, quando hæc est in perpetuum commissa muneris episcopali, ut diximus.

ximus *cap. 6. §. 2. quæst. 2.* Item Episcopum electum, & confirmatum, quamvis non consecratum, cum possit jurisdictionem exercere, *cap. transmissam de elect.* tum Abbates sacculares, tum similes Abbates inferiores habentes jurisdictionem quasi Episcopalem, si habeant monasteria sibi subiecta, *Cassian. à S. Elia v. Clausura n. 114.* Ubi viget consuetudo, quod Superiores Regulares concedant dictam licentiam pro monialibus sibi subiectis, pollent hac facultate Provinciales, quia veniunt nomine Superiorum, cum sint veluti Episcopi quoad jurisdictionem respectu suorum subditorum, non vero veniunt Prælati locales. Poterunt tamen Generales, vel Provinciales committere hanc facultatem alicui Prælato locali, qui item sit Prælati localis monialium, secus non possent committere, ut advertit *Suar. loc. cit. cap. 10. num. 14.* quia Tridentinum vult, solum Superioribus hanc facultatem competere, tales autem simpliciter dicunt illi, qui sunt in capite. Oppositum sustinet *Pasqual. in Lauræ. num. 31.*

Quar. 3. An Abbatissa possit dictam licentiam concedere.

Resp. De jure ordinario non potest. Ita *Monach. cap. periculos. num. 1. & 2. de statu regular. in 6.* *Dominic. num. 10.* *Franc. num. 5.* & alii, quia illius est licentiam dare, cujus est clausuram indicere, potest tamen ei competere per delegationem Superioris, *ex cap. 1. de statu regular. in 6.* & tradunt *Navar. Graf. & Manuel*, quos refert, & sequitur *Sanchez loc. cit.* Nunquam tamen ex natura rei excluditur Abbatissa, aut monasterii consensus ultra Superioris facultatem ad ingrediendum clausuram quamvis sit dabilis casus, quod Prælati possit licentiam concedere, ac cogere,

ne

ne moniales ingressum impediunt, & hoc pendet ex modo jurisdictionis; & causæ hęc. & nunc occurrentis. *Cassian. sup. n. 105.*

Quar. 4. An licentia ingrediendi monasteria monialium debeat esse in scriptis.

Resp. Affirmative. Constat ex illis verbis Concilii, *Licentia in scriptis obtenta.* Et proinde deficiente scriptura, licentia erit nulla, quia non servabitur forma in concessione à Concilio præscripta; ablativum enim absolutum importat conditionem, *l. a testatore, ff. de condit. & demonstr. &* notant communiter Doctores, & proinde importat etiam formam, *Bal. in Authent. Matri & Avia. Surd. cons. 371. num. 69.* & ideo in forma specificâ impleri debet; ita ut si non impleatur, actus sit nullus. *Merlin. decis. 247. nu. 10.* Hinc si Superior generalem licentiam ingrediendi concedat omnibus illis, quos Abbatissa, vel Confessarius necessarium esse judicaverit, debet in scriptis hanc concessionem facere, quia illa concessio est vera licentia pro ingressu, ita *Sanche. & Castro Pal. p. 3. disp. 4. quæst. 10. §. 2. num. 6.* Verum si quis ingrediatur cœnobium monialium cum licentia obreptus tantum concessa, non peccare mortaliter, nec penas incurrere, sentire videtur *Soufa*, quia defectus scripturæ censetur levis. Immo *Hombonus, & Bellocchius*, quos refert, & non rejicit *Diana part. 3. traç. 2. nes. 129.* docent absolute non requiri licentiam in scriptis, nisi quoad forum exterius; nam in interiori animæ foro, in quo veritas attenditur, sufficit, ut consensus jure naturali requisitus interveniat. Quod admittit etiam *Lamas in Methodo curat. in append. §. 6.* quando causa est clara, ut in ingressu Confessariorum, Medici, Chirurghi, & aliorum hujusmodi necessarium monialibus, quia omnes isti excipiuntur

in

232 De Licentia ad ingressum.
in cap. periculoso, juxta Gloss. v. causa de stat.
Regular. in 6. Attamen illas excipi, negat
Sanch. ubi supra num. 33. quia Concilium
absque ulla exceptione licentiam in scriptis
requirit.

Quar. 5. An hujusmodi licentia debeat esse specialis.

Resp. Affirmativè, ita ut non sufficiat, si facultas alicui concedatur ad quoscunque actus, quos Superior potest concedere, habetur expressè in d. cap. periculoso, nisi specialis licentia. Non tamen per hoc est invalida licentia generalis, ut omnes Medici, Chirurgi, bajuli, alique similes ingrediatur, quia licet sit generalis quoad personas, tamen est specialis quoad licentiam ingressus. Miranda de Monial. q. 2. art. 4.

Quar. 6. An in aliquo casu possit quis ingredi clausuram sine licentia nec in scriptis, nec ore tenus concessa.

Resp. Postè, quotiescunque ex d. d. licentia expectatione grave damnum immineret. Non enim lex humana obligat cum eo rigore. Navar. Grass. & communiter. Unde si contingat, quod aliquis Sacerdos simplex sive regularis, sive secularis vocetur ad ingrediendam clausuram, ut confessionem monialis ex inopinato casu morientis audiat, vel extremam unctionem administret, potest, & tenetur ingredi, confessionem excipere, ac extremam unctionem ministrare. Similiter in casu incendii, ruinæ monasterii, violentiæ illatæ; & similibus eventuum, licitum est monasteria ingredi absque licentia.

Quar. 7. An saltem in prædicto casu postulanda sit licentia ab Abbatisa.

Resp. Si Abbatisæ commissæ sit facultas licentiam concedendi, certum est ab Abbatisa

Cap. 7. §. 2. 233
tissa esse postulandam. Si verò talis facultas non sit commissæ, variant Doctores, an eius sit postulandus consensus. Affirmat Rodriq. & Sanchez, quia credendum est, Prælatum pro his casibus urgentibus, quibus consulti non potest, vires suas Abbatisæ commisisse, ut sic majori cum decencia ingressus fiat, & quoad fieri potest, lex de præmittenda licentia observetur. Sed cur in his casibus suscipi non potest, Superiorem, immò & Papam immediatè licentiam impertiri cuicunque alteri ad occurrendum monasterii indigentis necessario? Ideo non esse postulandum ab Abbatisa talem licentiam, docent Navar. Grass. & plures alii.

Quar. 8. An licentia absolutè, & indefinitè concessa extinguitur prima vice.

Resp. Castro Pal. loc. cit. & alii putant pro unica vice tantum valere, tum quia est dispensatio in lege, & ideò stricti juris, tum quia sermo simpliciter prolatus præsertim in odiosis intelligitur de unica vice, l. Boves, §. hoc sermone, ff. de verb. significat. Contrarium sustinent alii, præsertim Januar. de casib. reserv. ref. 28. quia licentia indefinitus æquivalet universalis. Censeo cum Pasqual. in Laurer. n. 31. §. est etiam, quòd inspicienda sit causa, quæ moveat ad concedendam illam licentiam, quia accipit declarationem ab ipsa, quare si causa requirit plures actus, eandem extensionem recipiet etiam licentia. Hæc tamen doctrina non habet locum in licentiis concessis a Papa, quia ut plurimum non respiciunt indigentiam monasterii, sicuti respiciunt licentiæ concessæ ab Episcopo, vel aliis Superioribus, quæ concedi non possunt nisi ex causa necessaria, unde illæ debent strictè interpretari. Quare si Pontifex concedat alicui,

234 *De causa concedendi Licentiam.*
cui, quòd tribus vicibus ingredi possit tria monasteria, non poterit ingredi tribus vicibus singula monasteria, sed semel tantum, quia numerus trium respondebit numero monasteriorum. Ita declaravit Paulus V. in Constitutione, quæ incipit *Facultatum sub die 1. Septemb. 1608.*

§. III.

De Causa requisita ad concedendam dictam licentiam.

Quar. 1. **Q**uamnam causa requisita ad hoc, ut dicta licentia cõcedi possit.
Resp. Debet esse causa necessaria, ut habet Concilium, qua deficiente licentia erit nulla ex defectu potestatis, quia conceditur solum pro casibus necessariis? Ista autem necessitas, non est necessarium, quòd sit absoluta, sed sufficit quæcumque necessitas, quæ, attentis circumstantiis, exhibeat rationabile causam. Quia decretum Concilii sumit declarationem à jure communi; de jure autem communi sufficit rationabilis causa, qua debet esse manifesta, ut *in cit. cap. periculofo*, & ita cum aliis notat Tamburin. *disp. 24. q. 1. n. 1.* & Barbof. *loc. cit. n. 48.* Sufficit tamen quòd sit manifesta soli Prælato, quia solius Prælati est justitiam causæ judicare. Ita cum Lezana. Bonac. & Rodriguez; Del bene *de immunit. c. 19. dub. 39. num. 3.* ubi addit sufficere quòd sit manifesta soli Prælato moraliter, idest quòd probabiliter judicet, esse justam, quia in moribus probabilitas sufficit ad rectè operandum; secus si causa fuerit tantum dubia, Sanch. Taburin. & Barb. *loc. cit.* ubi dicit minorem causam requiri pro ingressu feminarum, quam viro-

Cap. 7. §. 3. 235
virorum, & pro ingressu diurno, quam nocturno, quia minus est indecens; & pro ingressu matris, aut fororis, vel alterius consanguineæ, quam extraneæ, quia magis pietatem concernit; & pro ingressu in priora receptacula, quam in officinas interiores, & cubicula, quia minus clausuram offendit. Hoc tamen non placet Bonac. *de claus. q. 4. punct. 4. n. 2.* Quia monialium clausura formaliter violatur tam ingressu feminarum, quam virorum, & tam ingressu ad loca propè januam, quam ad longè remota.

Quar. 2. An necessitas, quæ requiritur ad concedendam licentiam, debeat se tenere ex parte Monasterii, vel sufficiat, quòd se teneat ex parte extraneorum.

Resp. Necessitatem debere se tenere ex parte monasterii, nulloque modo sufficere, quòd sit ex parte extraneorum, Bonac. *loc. cit. n. 8.* Quia ingressus in monasterium tantummodò permittitur videtur ob monasterii utilitatè, seu necessitatem, nisi jus naturale, aut divinum aliud suadeat. Sac. Congreg. *in Ravenaten. 9. Septemb. 1611.* Unde non licet Episcopis licentiam concedere, vel permittere mulieribus ex causa litium matrimonialium, vel ulteriorium, aut dissensionum inter viros, & uxores, ut securitatis gratia sequentrentur apud monasteria monialium. Immo ingredientes etiam ex tali causa, & cum hujusmodi permissione, vel licentia incidere in excommunicationem à Concilio impositam tradit ex Sac. Congreg. *in Salamantina Diana part. 3. tract. 2. ref. 30.* quæ licentiam Sac. Congregatio raro, & cum difficultate concedit. Pro casibus tamen repentinis præcisè necessitatis consuevit ab Ordinariis, & Legatis anticipari licentiam obtinendo pro aliquo parvo numero

mero, in *d. Ravenat.* Neque talis licentia concedi potest ad effectum collocandi in monasterio virginum aliquam mulierem, ne revertatur ad vomitum, in *Mediolanen.* 13. *Aug.* 1588. Neque ad docendum aliquam artem, puta sericivell texture, nisi cum conversa perita non poterit reperiri, in *Mediolan.* 12. *Martii* 1586. *as alibi.* Neque regulariter ad conficiendum panem, in *Ravenaten.* 15. *Julii* & 19. *Augusti* 1603. Neque aquam infundendi gratia, ingredientium, & egredientium mulierum continua conversatio permittenda est, sed intus accomodentur cisternæ, in *Astren.* 3. *Maij* 1603. Multo minus videndi comedias, vel representationes recitatas à monialibus, neque de licentia Ordinarii, in *Aconitan.* 4. *Septemb.* 1627. Possunt tamen Ordinarii jure proprio, puellas, de quibus controvertitur, in monasteriis collocare ad tempus, donec lites finiantur, *Pignat.* t. 8. *conf.* 47. *num.* 42. *ex Sac. Congregat.*

Quar. 3. An qui licentiam ingrediendi obtinuit ex justa causa, quæ suberat tempore concessionis licentiæ, sed tempore ingressus cessavit, tutus sit in conscientia ingrediendo.

Resp. Ex *Bonacina loc. cit. num.* 19. negativè, quia cessante causa dispensationis, cessat dispensatio. Neque pariter est tutus in conscientia ingrediens cum licentia ex falsa causa concessa, licet tempore ingressus justa causa superveniat; quia cum hujusmodi licentia ob defectum causæ fuerit nulla, superveniente causa non validatur, quòd enim ab initio nullum est, tractu temporis non convalescit. Neque licitus est ingressus, si Superior conficius nullitatis causæ, nihilominus licentiam concedat. Quia ad validitatem licentiæ non sufficit libera voluntas concedentis, sed vo-

lun-

luntas prudentis arbitrio accomodata, ut bene Menoch. *lib. 1. de arbit. §. 8. n. 45. & 49.* Tum quia talis licentia est irrita, quia deficit conditio, scilicet justa, & urgens causa, sub qua conceditur Episcopis facultas tales licentias concedendi, ut in *cit. c. periculofo*, deficiente autem conditione deficit concessio. Menoch. *conf.* 134. n. 30. Si tamen, qui licentiam obtinuit ingrediendi sine justa causa, bona fide ingressus est, excusatur à peccato; & à censuris; quia bona fides ab humanarum legum transgressione excusare solet.

Quar. 4. An qui clausuram ingressus est cum justa causa, & licentia, peccet contra obligationem clausuræ, & censuris afficiatur, si finito ministerio, cujus causa ingressus est, statim non egrediatur.

Resp. Aliqui, inter quos Bordon. *ref.* 76. *num.* 74. Sanchez, & Zerola, docent, non violare clausuram, etiam si ibi multum immoretur, quia clausura non violatur, nisi quando quis sine debita licentia ingrediatur. Alii verò peccare censent mortaliter, quia, finito ministerio, cessat finis concessionis, & dispensationis præcepti; addunt tamen, non incurere censuram aliquam, seu penam, quia ista est imposta ingredientibus sine legitima licentia; & justa causa; Miranda, Rodriq. Barbo. *loc. cit. num.* 56. & alii, qui volunt, hoc non esse ita stricte intelligendum, ut quolibet brevis mora peccatum mortale constituat; quia hæc præcepta morali, & non metaphysico modo sunt intelligenda. Immo Diana *part. 3. tract. 2. ref.* 51. cum aliis excusat etiam à veniali breviter immorantem ex motivo curiositatis, aliquantisper divertendo ad invisendas officinas. Brevis autem mora cœtetur esse, quæ non excedit quadrantem horæ.

238 *De Claus. quoad ingress. Prælat.*
horæ. Sic Villalob. *in sum. t. 2. tract. 35. diff.*
49. num. 1.

Quar. 5. An ingrediens cum legitima licentia ex causa necessaria, sed simul habens intentionem turpiter loquendi, vel congregandi cum moniali, delinquit contra præceptum clausuræ.

Resp. Graviter quidem peccare, sed contra præceptum clausuræ non delinquere, quia prava intentio non tollit priorem causam ingrediendi, ob quam Superior licentiam concessit. Ita videntur sentire Zerola, Sanchez, & Rodriq. apud Bonacinam *loc. cit.* ubi addit, quod non improbabiler dici potest, peccare etiam contra præceptum clausuræ, quia licet ingressus non sit illicitus ex priori causa, est tamen talis ex posteriori.

§. IV.

In Clausura quoad ingressum Prælatorum.

Quar. 1. In quibus casibus possint Episcopi, vel Superiores ingredi monialium clausuram.

Resp. Visitationis gratia, seu alterius rei necessariæ ingredi possunt monasteria monialium sibi subjectarum; similiter ut visitent officinas, dormitorium, cellas, suppellectilem, aut ad ædificium construendum, vel ruinam mirans. Et tandem in iis casibus necessariis, & urgentibus, in quibus licentiam aliis dare possunt, si enim possunt in his dispensare cum aliis, cur etiam non poterunt cum se ipsis? Miranda de Monial. *qu. 2. ar. 14. concl. 1. r.*

Quar. 2. An possint ingredi clausuram sub præ-

prætextu intervenienti electioni Abbatissæ, aut examinandi moniales particulares.

Resp. Non posse sub pœnis à sacris Canonibus, & Constitutionibus Pontificiis latis, præsertim Greg. XIII. *const. 8. & const. 27.* incipien. *Deo Sacris.* Ratio est, quia prædicta peragi possunt ad monasteriorum crates. Sac. Congreg. Concil. *in Siracusana* 16. *Octob. 1600.* Barbol. *v. monialium clausura circa ingressum n. 2.* Limita tamen cum Lantulca *in Theatr. Regal. v. Clausura monial. n. 1.* nisi Prælati prudenter judicent, non posse dictam electionem canonicè fieri ipsis non intrantibus, ob inquietudinem monialium, & suspicionem subornationis votorum inter ipsas subortæ, aut ob alias causas iustas à Superioribus prudenter examinandas. Ita etiam Barbosa *de jur. Eccles. lib. 1. c. 44. num. 17 r.* ubi fateatur, Sac. Congreg. *die 13. Novemb. 1583.* decrevisse, non posse ingredi Superiores monialium monasteria sibi subiecta prætextu dandi habitum Novitiis, vel illas ad professionem recipiendi, aut Abbatissas consecrandi, vel solemniter velum concedendi monialibus. Ex quibus deducit Sanchez, non esse integrum Episcopis ingredi, ad Sacramentum Confirmationis ministrandum alicui moniali, nisi in periculo mortis.

Quar. 3. An Cardinales, & Episcopi ordinarii locorum ingredi possint clausuram monialium sibi non subditarum in eorum diocesi sub aliquo prætextu etiam visitandæ clausuræ.

Resp. Non posse, quod probatur *ex cap. periculosos,* & *ex Conc. Trident. sess. 25. de reformat. cap. 5.* Et signanter de Episcopis resolvit Barbol. *de Poesi. Episc. alleg. 102. n. 42.* cum ibi adductis, & Aldan. *in compend. can. resol. lib. 3. tit. 20. n. 8.* testatur sic resolutum in una

Januen. 10. Maji 1631. Neque Cardinales Legati habent potestatem visitandi moniales, & ingrediendi clausuram, ut in *Bomonien. 30. Septemb. 1650.* approbante Innocentio X. Neque Vicel-gatus potest ingredi sine Episcopi licentia, ut declaravit Sac. Cong. Episc. 9. *Martii 1604.* Neque inquisitores, nisi ex causa S. Officii, ex *Congreg. S. Officii 16. Februarii 1628.* Neque Magistratus, & deputati ad curam monialium debent ingredi cum Episcopo, nisi eos elegerit, ex eadem Sac. Congreg. 1. *Martii 1581.* Neque permittitur debet Episcopus deputari à Civitatibus aliquos, qui committent Visitatores Monialium Regularibus etiam subiectarum, prout decrevit eadem Sacra Congreg. 12. *Januarii 1616.*

Quar. 4. Quibus in casibus Generales, Provinciales, & Visitatores possint intrare monasteria monialium sibi subditarum.

Resp. Extat circa hoc *Constitut.* Alexandri VII. quæ incipit *Felicis*, in qua sic habetur. *Infra fines Italiae, & insularum adjacentium Generalibus, Provincialibus, Abbatibus, & quibuscumque aliis Superioribus Regularibus aliqui cura, & regimen monasteriorum Sanctimonialium quovis modo incumbit; intra septem eorundem monasteriorum nullatenus ingredi liceat, nisi ex causa visitationis localis, & hoc semel tantum in anno, ita ut in anno, in quo unus ex memoratis Superioribus visitaverit, alius Superior à visitatione huiusmodi se omnino absteat. Quod si ob clausuram, quæ à Sancta Tridentina Synodo, etiam in monasteriis exemptis, curæ, & vigilantiæ Episcopi in primis committitur, aut ob aliam urgentem, ac necessariam causam oportuerit Superiorem Regularem eodem anno pluries ingredi septem monasterii, tunc non aliter ingreditur, quam cum presentia Episcopi*

scopi

scopi Diocesani, vel alterius persona Ecclesiastica secularis boni exempli, ac matura ætatis ab ipso Episcopo ad hoc specialiter deputata. Visitet autem Superior Regularis interiorum clausuram per se ipsum, non autem per alium etiam si fuerit legitime impeditus, quo casu deferatur visitatio in aliud tempus, quo cessaverit impedimentum, & visitationem celeriter & unica die, debita tamen cum diligentia absolvat, nec post occasum prostrabat, neque ipse visitator, neque ejus Socii ullam sumant in monasterio relaxationem.

Hinc clare deducitur, non posse Generalem Ministrum Fratrum Minorum ingredi monasteria monialium S. Claræ, quando ibidem celebrare voluerit, vel proponere Sororibus verbum Dei. Quod etiam adnotavit *Barbosa d. delegat. 102. num. 45.* tum ex *Gregorii XIII. cit. Constit.* in qua revocantur omnia privilegia tum quia celebrationem, aut prædicationem verbi Dei intra monasteria fieri non est necessarium, siquidem per fenestrellam videre, & audire possunt ipsæ moniales ingressu autem non conceditur nisi ex causa necessaria quare Superiores ingredienti incurrerent pœnas, de quibus in *d. Constit.*

Quar. 5. Quot personas secum possint ducere Prælati Regularès in actu visitationis monasteriorum Sanctimonialium.

Resp. Ex *cit. Constit.* Alexandri VII. Si visitet Generalis, potest secum habere duos Socios sui ordinis; si alius à Generali, unum tantum, exclusis omnibus aliis etiã ratione officii. Qui quidem Socii assumantur exemplares, & maturæ ætatis, & in actu visitationis à Visitatore nunquam separentur, sed cum aspiciere, & ab ipso aspici semper possunt. Ac præterea Visitatori assistant quatuor

L

mo-

242 De Clausura quoad ingressum Præl.
moniales ex senioribus monasterii, quæ simili-
ter Visitatione durante nunquam separentur à Visitatione, & Sociis.

Quar. 6. Quor, & quales personas conducere debeant Episcopi, & alii monialium Prælati, quando in casibus permixtis ingrediuntur clausuram.

Resp. Gregorii XIII. in sua cit. Constitut. in qua decernit, Episcopos, & Prælatos monialium debere ingredi clausuram cum comitatu, nullum verbum facit de numero personarum comitantium, sed paucos debere esse statuit, à paucis, isque senioribus, ac religiosi personis comitati. Miranda ad tres socios extendit. Victorellus verò, & Bonacina quatuor, vel quinque socios seniores, & religiosos comites admittunt, & addunt, quòd si ratione ædificii construendi cum Episcopo, vel alio Superiore monialium architectus, vel alius operarius ingrediatur, dictis tamen senioribus & religiosi comitibus uti debent Episcopi, vel Superiores, quia architectus. vel alius operarius non ingrediuntur tanquam comites sed ut artifices.

Quar. 7. Quinam veniant nomine personarum religiosarum, quas possunt Episcopi, & alii Superiores assumere in comites.

Resp. Non tantum venire regulares votis religionis adstrictos, sed etiam sæculares religiosi moribus, & christiana pietate decoratos. Non veniunt tamen Matronæ seniores christianis virtutibus insignes, licet verba personis comitati sint apta comprehendere etiam scæminas; nullibi enim usu receptum est, quod motronæ quamvis sanctimoniam claræ in comitatu adhibeantur. Ita ex Vittorello Tamburinus disp. 24. quest. 10. num. 4. qui quest. 5. num. 6. asserit prædictos Prælatos
in

in casibus concessis ingredientibus, si ducant personas non religiosas, nec senes, & plures quam quinque, aut etiam si soli ingredientur, non affici excommunicatione lata in prædicta Gregoriana, quia pœnæ hujus Bullæ extenduntur tantum ad ingredientiæ in casibus non necessariis.

§. V.

De Clausura quoad Officialium, aliorumque ingressum.

Quar. 1. AN, & quando Medicus, alique Monasterio intervientes possint ingredi clausuram.

Resp. In omnibus casibus necessariis posse ingredi, servatis servandis, juxta dicenda, cum debita Superioris licentia, quæ singulis quibusque trimestribus debet renovari ex decreto Sac. Congreg. Regularium 27. Martii 1588 & in Placentina 6. Junii 1614. Medicus debet associari à duobus, vel tribus monialibus antiquioribus, debetque ingredi sine socio, aut alio Medico, nisi morbus sit valde gravis, quia in tali casu possunt etiam plures intrare ad invisendam decumbentem. Barbof. loci cit. num. 57. Nominè medici non venit tantum graduatus, sed quilibet peritus in arte ad effectum, ob quem ingreditur. Ita ex Miranda notat Barbof. num. 53. quia medicus dicitur non à dignitate, sed à medendo. Unde si aliqua scæmina prægnans clausuram ingrediatur de licentia Prælati, poterit de licentia ejusdem ingredi obsetrix, ad illam juvandam in partu. Portel. Tamburin. disp. 24. q. 1. n. 5. & alii.

Quar. 2. An Medicus sub initium quadragesimæ
L a gesimæ

Belimæ possit ingredi ad cognoscendum, quæ moniales possint, ac debeant dispensari super jejuniis, & est ciborum quæ ragesimalium.

Quar. Nō posse: cessat enim in hoc casu necessitas, quia hoc præstari potest ad crates. Possent tamen ingredi ad invilendam Monialem decubentem in lecto, quæ de propria valetudine dubitat, ut ex istu pulsus veritatem exploret, quamvis sine magno salutis damno ipsa possent ad cratē descendere, tamen ex sola erubescētia hoc faciat. Bonac. Tam. 9. 6. n. 2.

Quar. 3. An medicus extraordinarius possit ad libitum monialium loco medici ordinarii ingredi clausuram.

Resp. Non posse, quia licentia limitata limitatum parit effectum: unde cum licentia Medici extraordinarii sit concessa tantum in defectum medici ordinarii, & quando simul cum ordinario est habendum collegium, cessante tali causa cessat licentia. Barchius in *Speculo Monial.* c. 8.

Quar. 4. An & quando Chirurgus, & Pharmacopola possint ingredi clausuram.

Resp. Posse Chirurgum ingredi ad minuendum sanguinem; quia est officium infirmæ salutis necessarium, nec illud valent moniales exercere; non debet tamen ingredi nisi cum hoc medicus opus esse judica verit, aut si aliqua monialis consuevit ad præca vendū morbum se aliquoties minnere, quod tamen fieri debet ex consilio Præfectæ, & Discretarum monasterii. Barthol. *loc. cit.* num. 54. Pharmacopola autem raro licet ingressus, cum possit potionem extra clausuram præparare, & mediis monialibus infirmæ porrigere. Si tamen aliquando opus sit moniales docere, quomodo medicamenta aliqua sint præparanda, idque non possit extra clausuram præstari, possent clau-

clausuram ingredi, quia est moralis necessitas. Sanchez *lib. 6. c. 16. n. 59.*

Quar. 5. An Oeconomi, Factores, Syndici, & Notarii possint ingredi clausuram.

Resp. Posse, quotiescunque necessitas urget, cui aliter consuli nequeat. Hujusmodi necessitas est, si quaerendum esset aliquid instrumentum in Archivio adeo scripturis variis pleno, ut ad crates eas deferre pro recognitione moniales non possent sine notabili incommodo, & sufficiente ad dispensandum in legem. Idem erit in casu magnæ necessitatis puta ad judicandum de imminente periculo, ac ruina ædificii &c. ita Sanchez, & alii. Item si contingat Novitiam, aut puellam intra clausuram commorantem infirmari, idemque velit per testamentum de suis bonis disponere; debita obtenta licentia, poterit Notarius cum necessariis testibus ingredi. Naldus, v. *Monialis n. 12.* & Gavant. qui testatur ita declarare Sac. Congreg. de anno 1595.

Quar. 6. Quid dicendum de aliis operariis ad monialium servitium necessariis.

Resp. De legitimi Superioris licentia possunt ingredi clausuram ad exercenda suæ artis opera, quæ commodè extra monasterium exerceri non possunt. Sic possunt ingredi fabricatores, hortulani, fabri lignarii, putearii, putatores, molitores, & similes artifices. Advertendum tamen cum Tamburino *cit. qu. 6. nu. 9.* habentem licentiam ingredi pro uno servitio, non posse ingredi ad aliud servitium præstandum; cum licentia non se extendat ultra opera suæ artis. Item ingredi possunt rustici ad deferenda ea, quæ ferri non possunt à monialibus. Item pictor ad pingendam scenam in monasterio constructuram, enim ex consuetudine permittantur

monialibus aliquæ piæ repræsentationes, consequenter debent etiam concedi ea, quæ ad illas sunt necessaria, ut est in præsentî casu opera pictoris, supposita scena jam constructa; alias posset scena per partes pingi extra clausuram, antequam simul componatur, & ita debet communiter observari. Cassianus v. *Clausura* n. 80. Marchet. in *Frax. Vic. Capit.* p. 2. tit. 16. num. 24. & 25. De Sutoribus, & Sartoribus dubitant Doctores an possint ingredi clausuram; communis opinio sustinet; non posse, quia suæ artis opera commodè ad monasterii januam valent præstare. Hoc non approbat Sanch. *loc. cit.* n. 3. quoad Sartores, quia putat monialibus vestes commodè aptari non posse, nisi immittatur corpus dimittantur, quod extra clausuram æquè benè præstari nequit; que opinio non improbabilis videtur. Cassianus *loc. cit.* si talis sit usus, sciente, & consentiente Superiore; quod tamen nulla tenus placet Castro Pal. *disp.* 4. par. 3. *punct.* 10. §. 3. n. 11.

Quar. 7. An loco bajuli deputati ad serenda onera, quæ ad monialibus gestari nequeunt, possit alius intrare Monasterium.

Resp. Juxta Tamburini, Barchii, & Polacchi sententiam non posse; oppositum tamen deducitur ex Sanchez *cap.* 16. num. 16. casu quo in licentia data, ut bajulus ingredi possit; hic aut ille bajulus non exprimitur. Ratio est quia licentia indeterminata quoad personas, & determinata quoad ministerium, non afficit personas, sed ministerium, quia conceditur ob causam; quæ militat in tali ministerio, unde exercentes tale ministerium ut qualificatum tali licentia, trahunt etiam talem licentiam; sicuti inhabitantes locum qualificatum aliquo privilegio, trahunt

hunc etiam ipsi illud privilegium. Unde Sanchez *loc. cit.* excusat feminam, quæ cum sit nobilis, nihilominus cum licentia ingreditur ad exercenda ea, quæ sunt propria vilioris famulæ, sed monialibus necessaria, & re ipsa occupatur in illis, ut sic videre possit curiose monasterium. Si verò talem prætextum assumeret sine animo exequendi dictum officium, nec de facto intenderet illud præstare, illicitè ingrederetur, & violaret præceptum, quia sic non haberet justam causam à jure petitam, sed in fraudem faceret dicti præcepti.

Quar. 8. An si Artifici concedatur licentia ingrediendi cum famulo, iste intrare possit sine domino.

Resp. Negativè, quia famulus participat licentiam dependentem à domino, & ratione attinentiæ ad illum. Ita Barch. in *Speculo*, *cap.* 8. qui limitat, quando ex impedimento occurrente dominus non posset ingredi, aut ingressus cogeret egredi, dummodò non omninò deferat opus assumptum, aut abesse non debeat pro majori parte diei. Opposita sententia, quomodo refert, nec rejicit Cassianus *loc. cit.* num. 76. non improbabilis videtur; nam dictio illa cum posita in tenore licentiæ, æquivalere dictioni, & Bartol. in *l. si quis Atrio de usufru. acc.* & not. in *l. triticum de verb. sign.* Dicitio autem, & facit copulatos æqualiter admitti ad participationem licentiæ, juxta ea, quæ notant per text. *l. reos §. cum in talibus ff. de duobus reis*, Gomez. *var. resol. cap.* 11. num. 19. t. 2. Gonzalez ad *regul.* 8. *Cancel. glos.* 3. num. 16. Cened. *Singul.* 50. num. 20. Et idè dominus, & famulus tanquam æqualiter participantes poterunt uti licentia absque dependentia ad invicem,

& solum erit discrimen, quod dominus participabit licentiam independentem à famulo tam quoad concessionem, quam quoad usum, famulus verò participabit dependenter à domino quoad concessionem, independentem verò quoad usum.

Quar. 9. An si deficiat, qui habet licentiã deferendi onora intra clausuram, & dictorũ onerum gestatio non possit equè benè differri, liceat absque superioris venia alii sublituere.

Resp. Non licere, quia ex una parte sumus in materia zelosa, periculosa, & delicata, & ex alia parte non videtur subesse iusta causa utendi Epicheja, præsertim in re, ad quam jura requirunt licentiam in scriptis.

Quar. 9. An ad expellendum malefactorem possit iudex, & quilibet alter ingredi clausuram.

Resp. Posse; dedecet enim, illum in virginum societate manere, & ex alia parte monialibus non suppetunt vires ad expellendũ. Ita Sanch. Tambur. & Bonac. cum Rodriq. qui addit, quod si periculum sit in mora, non erit in tali casu neesse recurrere ad Superiorem longe absentem, sed Abbatisiã. & Discretarum consensus sufficiet, Advertit tamen Tamburinus, quod si præfatus reus extractus à monasterio gaudeat immunitate, reponendus erit in Ecclesia, neque spoliandus suo jure.

Quar. 11. An infantes nondum doli capaces & amentes possint admitti in clausuram.

Resp. Quoad infantes affirmat Barbol. *Allegat. 102. n. 32.* ubi quindecim alios Doctores adducit pro sua sententia. Ratio est, quia prohibitio monialibus facta est accessoria prohibitioni ingredientium, ut manifestè colligitur ex Tridentino dicente, ut nemi licere intra septa

septæ monasterii ingredi. Cum ergo hi infantes nulla ingressus afficiantur prohibitionem quia nullius præcepti sunt capaces, neque moniales tenentur eos non admittere. Nihilominus moniales introducentes infantes cuiusvis sexus, vel ætatis incurrent in censuras violatæ clausuræ sæpius declaravit Sac. Congreg. præcipuè in *Tuderina 7. Aprilis 1679. in Neapolitana 22. Maji 1580. in Taurinensi 10. Junii 1650.* Unde tolerari non debet, quod puellæ licet parvulæ ingrediantur, & egrediantur ad libitum, in *Pistorien. 24. Februarii 1579.* Et Abbatisa, quæ hoc permittit privatur officio, voceque passiva, s. *Severi 8. Maji 1595.* Amentes verò nullatenus sunt admittendi, quia ad peccatum movere possunt; unde in *cap. periculoso* dictum est, nulli inhonestæ, vel honestæ personæ ingressus patet, ut sic non tam liberè ingredientes, quam etiam permittentes ingressum comprehenderentur: & quidem manifestum est, sub persona honesta, vel inhonestâ hos amentes intelligi, qui & monasteria perturbare possunt, & vanis locutionibus ad malum provocare. Ita Navar. Barbol. *loc. cit.* Rodriq. & alii.

§. VI.

De Clausura quoad ingressum Confessarii.

Quar. 1. In quibus casibus possit Confessarius ingredi clausuram.

Resp. In pluribus, quorum aliquos in hoc paragrapho recensebimus. Poterit igitur ingredi, si moniali ægrotanti ministrandum est Sacramentum Confessionis, Eucharistiæ, vel extremæ Unctionis. Et quidem si est pe-

riculum mortis, nemini est dubium, licere ingredi etiam de nocte; immò Superiorem ad eum ingressum obligari, si non posset aliter ea Sacramenta subditis Monialibus ministrare. Seclusa verò hac extrema necessitate licitus est ingressus ob ministrandum infirmæ Sacramentum Confessionis, & Eucharistiæ, quoties ex præscripto regulæ aliis monialibus ministratur, quia ob infirmitatem deterioris conditionis esse non debet cum eo tempore magis indigeat. Item illis temporibus, quibus solita erat, Sacramenta supradicta frequentare, quia æquum non est, eo subsidio tempore majoris necessitatis privari. Sic Rodrij. Miranda, Sanch. & Barbosa *loc. cit.* 29. 49. Sac. Congreg. Concil. 13. *Septemb.* 1583.

Quar. 2. Quid observare debeat Confessarius ingrediens in supradictis casibus clausuram.

Resp. Debet ingredi superpelliceo, & stola indutus, & ita debet ibi morari. Barbosa *loc. cit.* Absque diverticulo eat, & redeat, nec ad alia monasterii partem divageatur, etiam occasione visitandi alias infirmas, quibus Sacramentorum administratio minime est necessaria. Sine socio ingrediatur tam in administratione Sacramenti penitentiæ, quam Eucharistiæ, & extremæ Unctionis. Ita Sac. Congregatione Pignatellus *l. 6. consult. 85. num. 231.* At oppositum de Confessario regulari statuit Alexander VII. in cit. Constit. ubi habet, *Numquam ingrediatur nisi cum Socio, qui sit probata vita, & matris ætatis, semperque maneat in ea parte Monasterii, qua Confessorem videre, & ab eo videri semper possit.* Quod præstare etiam debent Comitricies. Unde dum Confessarius audit infirmarum confessiones, cellæ janua remanere debet aperta, & ambæ Comitri-

atricies ad eandem cellæ januam; ita ut ibi manentes Confessarium, & infirmam commodè cernere possint, audire tamen non possint. Si infirma ad confessionale Ecclesiæ accedere commodè potest, nullo modo audeat Confessarius monasterium ingredi, ut ei Sacramentum Pœnitentiæ administret. Sacra Congreg. 13. *Septemb.* 1583.

Quar. 3. An possit ingredi ad assistendum morienti ejusque animam ritè Deo commendandam.

Resp. Possè. Tanta est enim necessitas existentium in articulo mortis, ut ei nulla diligentia par esse possit, Sac. Congreg. Episc. in *Lucen. 29. Martii* 1589. & 22. *Decemb.* 1620. Ad quem effectum, cum aliqua monialis laborat in extremis, conceditur confessorio pernoctatio in sua solita mansione extra clausuram, ut ingruente necessitate illic præsto esse possit, eadem Sac. Congreg. 22. *Decem.* 1597. Potest sæpius ingredi, si moniali superveniant plura symptomata, per quæ probabiliter creditur mox moritura, & iis cessantibus tempus agonie ulterius protrahatur, & potest diuturniori tempore continuato, etiam per integram noctem assistere, si judicio medici creditur brevi moritura.

Quar. 4. An confessarius ad exequias peragenda possit ingredi clausuram.

Resp. Hanc esse justam causam ingressus, docent Sanch. Portel. Tamburin. *disp. 24. qu. 5.* Attamen Pignatel. *l. 6. consult. 85. num. 234.* refert. Sac. Congregat. declarasse, non licere confessorio, neque Regularibus ingredi Monasterium sub prætextu tradendi sepulturæ cadaver alicujus monialis, aut officia fœeralia peragendi; sed hoc officium, si intra clausuram peragendum est, ab aliis mo-

in monasterium strictius prohibetur, quam tamen hostiæ consecratæ in casu necessitatis. Nihilominus oppositam sententiam docent alii, inter quos novissimè Clericus *de Euch. Sacram. decis. 44.* Quia strictius obligat reverentia erga Sanctissimum hoc Sacramentum, quam clausura; hæc enim habetur ex præcepto Ecclesiastico, illa verò ex præcepto divino, ut ex D. Tho. 3. p. 2. q. 83. art. 3. Tum quia si feminae excluduntur a servitio sacrificii, ut tradunt communiter Doctores, multò magis excludetur a contactu Corporis Christi, quod offertur in Sacrificio. Hoc solum admitti posset cum dicto Clerico, & Quarto *loc. cit.* quòd si unica particula caderet in terrâ intra clausuram, & præsens esset monialis communicanda, posset ipsa genuflectere, ac reverenter eam sumere, & sic communicare.

Quar. 8. An Confessarius ingredi possit ad benedicendum monasterium à spiribus infestatum.

Resp. Posse, obtenta tamen ad hoc speciali facultate, cum non comprehendatur hic casus in generali licentia. Si enim potest quilibet ingredi ad expellendum malefactorem, qui virgines sacrasturbare potest, cur non censetur licitus, & rationalis ingressus ad expellendos generis humani hostes, quietem monialium perturbantes? Non est tamen iusta causa ingressus ad aspergendum monasterium aqua lustrali in Sabbato Sancto, ex Sacrae Congregat. decreto 4. *Septembris* 1596. teste Gavanto, & Naldo, v. *Clausura.*

Quar. 9. An Confessarius ingressus clausuram ad excipiendam monialis infirmæ confessionem, possit ea occasione ibi præstare aliquod munus, pro quo præcisè exercendo ingredi non potuisset.

Resp.

Resp. Affirmativè, & sic posse benedicere ædificium recens constructum, deferre moniali infirmæ in ignem reliquiam alicujus Sancti, quam summa devotione prosequitur, & his similia, quia sicuti ex superius dictis, & Doctoribus ibi citatis, potest quis expleto opere, ad quod ex iusta causa est ingressus, brevi tempore immorari invisendo officinas ob curiositatem; à fortiori poterit Confessarius expleto suo munere ibi aliquantisper insilere ad opus pium, licet minùs necessarium, exequendum. Immo poterit monialis ad hunc effectum ad vocare confessarium sub prætextu confessionis faciendæ, etiam si alias non faceret, dummodò tamen verè confiteatur. Quia monialis habet jus faciendi confessionem, & sic vocandi ad talem effectum confessarium. Neque hoc est in fraudem legis, quia non dicitur operari in fraudem, qui utitur jure suo. Unde ob hanc rationem potest modo dicto ad vocare confessarium etiam animo tractandi cum eo de aliquo negotio temporali, dummodò verè intendat confiteri.

Quar. 10. An Confessarius extraordinarius ingressus monasterium cum licentia pro una vice ad audiendam confessionem monialis infirmæ, possit absque nova licentia iterum ingredi, si prima vice reperit monalem morbi vehementiam ex improvviso ita conceptam, ut non potuerit pro tunc ullo modo confiteri.

Resp. Negant aliqui contra Pelliz. *cap. 10. n. 264.* Quia Confessarius extraordinarius non indiget speciali facultate audiendi confessionem monialis infirmæ, cum enim sit deputatus in extraordinarium totius monasterii, est approbatus pro omnibus monialibus, & consequenter etiam pro infirmis, & ideo, si ingredi-

tur.

tur cum licentia ad audiendam confessionem unius monialis infirmæ, potest aliam quoque monialem infirmam audire. Indiget ergo tantum licentia pro ingressu clausuræ ad effectum removendi impedimentum, quod obstat exercitio prædictæ facultatis respectu monialis infirmæ. Cùm igitur licentia sit ad unicum vicè limitata, per primum ingressum est adimpleta, & consumpta. Præsertim quia talis licentia, tanquam legis vulnerativa, est stricte interpretanda, ut tradunt communiter Doctores. Et sic Confessarius remanet in eo statu, in quo erat ante prædictam licentiam. Ad eò que sicut in priori illo statu ad exercitium suæ facultatis, pro moniali infirma indigebat licentia ad ingressum, indigebit etiam in posteriori. Secus tamen dicendum si licentia fasset concessa copulative ad ingressum, & quo ad facultatem audiendi confessionem, quia in tali casu non esset plene consumpta.

Alii nihilominus absolute affirmant. Quia causa motiva Superioris ad concedendum ingressum in clausuram, fuit confessio instituta à moniali infirma, hæc autem causa non cessavit, quia confessio non fuit effectum sortita, ergo neque cessavit licentia; subsistente enim causa motiva, licentia quoque censetur subsistere, & in suo robore perseverare. *Glof. in cap. decret. 2. de bet. de reg. jur. in 6. Dnus, & Roland. alios citans cons. 52. n. 55. vol. 2.*

Hinc deducunt, quod, si monialis infirma, cepta jam confessione cogatur illam ex morbi vehementia interrumpere, vel si instituat confessionem generalem, quam univ. vice non potest absolvere, aut si Confessarius, ubi cepit audire confessionem, ex urgentissima causa revocetur extra monasterium, potest in his casibus sine nova licentia iterum ingredi ad per-

perficiendam confessionem. Idem asserunt, si monialis confessa, & absoluta statim revocet Confessarium jam egressum è clausura, ad manifestandum ei peccatum oblitum, quia illud peccatum spectat ad complementum prioris iudicii, & cùm hoc fiat incontinenti, moraliter reputatur unus ingressus.

§. VII.

De Clausura quoad Mulierum ingressum.

Quar. 1. **A**N, si monasterium careat monialibus conversis, possint intro-mitti feminæ, quæ monialibus inserviant.

Resp. Affirmat contra Suar. Bonac. de claus. q. 3. punct. 4. n. 10. quia moniales choro deputatæ, si ad huiusmodi famularum adfringerentur, ad durum onus, & ab earum professione alienum obligarentur, ex quo confurgit iusta causa dictas feminas introducendi. Verùm pluries Sac. Congregat. præcipue sub die 12. Augusti 1605. censuit loco ancillarum sæcularium potius intus introducendas esse conversas; nec posse Ordinarium concedere, ut mulieres seculares inserviât intra dicta monasteria; immò Sedem Apostolicam talem licentiam denegare, testatur Nicolius in *Floesul. v. Ancilla num. 2.* docens postea num. 6. ex aliis decretis, posse concedi Ancillam Moniali feni, & infirmæ, si una ex conversis Monasterii applicari non posset. Non conceditur tamen per Ordinarium sed per Sac. Congregat. quæ in *Abulen. 20. Februarii*, decrevit, dictis ancillis, durante servitio, pro libito suo ingredi, & egredi non licere.

Quar. 2. An, si Sac. Congregatio concedat

cedat nobili femina ingressum monasterium monialium, & ibi degat cum una famula, & ista semel electa velit post tempus exire, possit domina aliam loco primæ cum iisdem qualitatibus substituere.

Resp. Posse, dummodò licentia non fuerit limitata ad certam numero personam, & hoc procedit, etiam si talis famula dimitatur invitata, eo quod minus bene munus suum impleat; & hoc toties, quoties oportuerit, secluso tamen quocunque dolo. Ratio est, quia sic præsumi potest de mente Sac. Congregationis, dum illimitate concessit unam famulam, cum huiusmodi famulæ mercenariæ soleant mutare voluntatem, & resilire; quod utique censetur non ignorasse Sac. Congregationem. Nec obstat, quòd licentia indefinitè concessa extinguitur prima vice, quia fallit hæc regula, quando ex primo actu non est satisfactum menti disponentis, ut in casu nostro. *Cassian. loc. cit. num. 81.* ubi addit, dictas famulas quoadusque perseverant in famulatu teneri è monasterio non egredi, & si egrediantur non posse absque nova Superioris licentia introire.

Quar. 3. An Regina & Imperatrices possint monialium ingredi Monasteria.

Resp. Negat Bonacina *loc. cit. num. 4.* quia *Cap. periculofo*, & Tridentinum generaliter, & absolute loquuntur de personis cuiuscunque generis, & conditionis. Sed posse Reginas, & Reges, Imperatrices, & Imperatores eorumque filias, & filios ingredi monialium monasteria, docent Sanch. Rodriq. & Bordon. *variæ. resp. 2. ref. 26. n. 35.* eo quia huiusmodi personarum ratione excellentiæ, & dignitatis non comprehenduntur in dispositionibus odiosis, nisi exprimantur, & idem est de illarum filiis.

Quar.

Quar. 6. An Fundatrices possint monialium ingredi monasteria.

Resp. Afirmat Giballin. *de claus. disp. 1. cap. 3. §. 2.* & probat, quia si ex probabili sententia licet Fundatricibus, per hoc quòd fundatrices sunt, ingredi monasteria virorum, licebit pariter & mulierum; cum enim in utroque casu reperiat eadem qualitas privilegiativa, debet in utroque casu eundem effectum operari. Tum quia nusquam talis ingressus reperitur Fundatricibus prohibitus. Tum etiã quia monasteria ab ipsis erecta sortiuntur quodammodò naturam jurispatronatus, quod est maxime privilegiatum in iure, & Fundatrices sunt quasi Dominæ, unde ratione istius prerogative, & excellentiæ sunt speciali nota dignæ, atque adeò sub prohibitione generali non comprehensæ, sicuti de feminis regie stirpis ob eandem rationem diximus supra.

His non obstantibus, censetur non posse ingredi; nam, ut notat Manuel. relatus, & approbatus à Sanch. *in Sum. lib. 6. c. 17. n. 7.* ideò S. Pius V. in prohibitione signanter expressit Ducissas, & similes, quia hæc solent esse fundatrices. Unde Pontifex arcendo Ducissas ab ingressu clausuræ ex eo præsertim respectu, quòd soleant esse fundatrices, aperte prohibuit, ne sub titulo fundationis prætendi possit facultas ingrediendi.

Neque urgent rationes oppositæ; nam quoad primam, admissa etiam opinione, quòd Fundatrices possint virorum ingredi monasteria, non tenet illatio; quia cum versemur in materia relaxandæ clausuræ, quæ est strictæ obligationis, cum sit odiosa, non fit extensio de casu ad casum, neque ob majoritatem rationis, Silvest. *Caputaq. & Surd. dec. 268. n. 20.* ubi alios cumulat. Tum etiam quia strictius pro-

prohibetur ingressus in monialium monasteria quam in vitium cenobia; in hec enim ex leuioribus causis permittitur, scilicet causa praecessionis, Missæ, funeris defuncti, vel alterius officii, Sanch. loc. cit. n. 22. Secus autem in priora, ad quorum ingressum causa requiritur rationalis, & necessaria. Ad secundam, & tertiam rationem patet responso; diximus enim, Fundatrices in motu proprio S. Pii V. venire sub nomine Ducissarum, & similibus appellatione, unde, quatenus etiam essent specialiter nota dignæ, per prædictam clausulam significanter, & non generaliter sub prohibitione dicuntur comprehensæ.

Quar. 5. An aliæ nobiles feminae possint admitti intra monasteria monialium ad conuersandum, immò etiam pro certis vicibus ad refectionem corporalem sumendam.

Resp. Possè, sed de licentia Papæ, & non alterius, quam ille non solet concedere nisi cum certis limitationibus, videlicet quòd femina licentiata non ingrediatur nisi associata à tribus modesto, ac decenti habitu indutis, quas semel electas, nec variare, nec mutare possit, nisi alicujus earum obitu eueniente. Requiritur insuper consensus Monialium capitulariter, & per secretà suffragia præstandus, & præter Superiorum. Prohibetur ingredi festiuis, aut vigiliariis diebus, Quadragesimæ, vel Aduentus temporibus; visitare monialium cellas, præter eas, quarum causa monasterium ingreditur, nec non ibi pernoctare.

Quar. 4. Circa prædictæ concessionis intelligentiam, an femina modo supra dicto licentiata possit matronas semel electas mutare.

Resp. Non possè, quia verba privilegii casum mortis tantum expriment, unde alii excluduntur; maxime quia casus mortis inducit

ducit necessitatem mutationis, quod non faciunt alij casus. Ita Bordon. in *Miscell. decif.* 35. & Diana in *opere coord. 1. 7. tract. 1. res. 32. 1. 9. 3.* Oppositum tradit Peyrin. in *Formul. lit. M. cap. 3. nu. 4.* ubi docet, fieri posse mutationem, quando aliqua ex electis est abiens, aut ægrata, aut nolens, quia privilegium favorabile est late interpretandum, ac proinde excluditur tantum mutatio voluntaria, non necessaria, per quam dicendum est potius loco alicujus ex sociabus aliam supplere, quam mutari.

Quar. 7. An femina supra dicta possit cum duabus tantum matronis ingredi.

Resp. Non possè, quia rescriptum exprimit tres matronas de necessitate assumendas, aliter non servata illius forma ingressus est illicitus, & femina sic ingreduens incurrit poenam contra ingredients clausuram monialium sine licentia; cum rescriptum non servata forma sit nullum, quia fines mandati, & rescripti sunt diligenter observandi, aliter factum non tenet. *Cap. cum dilecta 22. de rescrip. & tradit Bordon. in Miscell. dec. 87.*

Quar. 8. An monialis, quæ ex uno ad aliud monasterium transfertur, si in via accedat ad locum, in quo existit monialium monasterium, possit ibi hospitio recipi.

Resp. Affirmat Lamas in *Method. curat. in append. §. 11. in fine*, quia sic ingreduens servat clausuram eo modo, quo potest, & recipientes sistent hanc observationem: neque credendum est, Pontificem hunc ingressum ita honestati monialis convenientem interdixisse. Distinguit Sanchez *lib. 6. Sum. cap. 6. num. 10.* possè ingredi, si monasterium sit ejusdem Ordinis, & habitus, secus si diversi, quia lex clausuræ excludit extraneam, monialis autem

eiusdem Ordinis, & habitus non est extranea à conventu, sed moraliter propria illius. Negat absolute Castro Pal. p. 3. dist. p. 4. p. 10. n. 4. live monasterium sit eiusdem ordinis, live diversi, quia unum monasterium non cōmunicat cum alio in clausura. Quod est de mente Sac. Congreg. quæ consultata, in moniales advençessent admittendæ intra clausuram, respondit negati vè in *Dispositio* 16. Julii 1585. Concedit tamen citatus Castro Pal. de Superioris licentia posse ingredi, si in eo loco non adsit hospitium, in quo commodè noctem ducere possit, quia eo casu honestati monialis, & decentiæ religio si habitus consultatur, ac proinde confurgit legitima causa concedendi.

Quar. 9. An vidue ingredi possint monasterium, ut ibi vitam degant honestam, & à secularibus separatam.

Resp. De Episcopi, vel Prælati Monasterii licentia tantum non posse, sed requiri Pontificis concessionem. Quia casus hic non necessitatis est, sed utilitatis, & proinde sub potestate Episcopi, vel monasterii non cadit. Ita referunt decusum à Sac. Congreg. Miranda, Campan. Homobon. & Barbof. *alleg.* 102. num. 67. Si uti pariter dicit Doctores referunt decusum ab eadem Sac. Congreg. non posse matri bus concedi licentiam ingrediendi clausuram, ad invisceras proprias filias morti proximas, quia talis ingressus non est medium adeo necessarium ad medendum ægrotantibus filiabus, quibus matrum præsentia præ amoris teneritudine possit esse nociva.

§. VIII.

§. VIII.

De Clausura quoad Puellas in educationem recipiendas.

Quar. 1. An puellæ educationis causa possint recipi in Monialium monasteria.

Resp. Admitti posse, ut censuit Sac. Regularium Congregatio, sed cum his legibus, vide licet, quod accedat Superioris, nec non Monialium consensus capitulariter præstandus & insuper eiusdem Sac. Congregationis licentia reponenda in regiltris Cancellariæ Episcopalis, alias invalida redderetur. Ita eadem Sac. Congregat. 27. *Maj* 1603. Quod Monasterium soleat huiusmodi educandas habere, quare Monasteria mulierum penitentium, vulgò Cōvertitarum, puellas ad educationem recipere neque solent, neque possunt, Sac. Congreg. 12. *Maj* 1619. Puella ingrediatur sola absque ullo famulatu; sit major septem annis, minor vero viginquinque; habitus, cultusque utatur modesto, sine iocalibus, auro, vel serico, feryet locutorium, & clausuræ leges, & quid quid pro suis sumptibus monasterio erogandum erit, principio cuius liber semeltris elargiatur, & pro tali solutione debet idonea securitas constitui, Sanch. & Barbof. nec debet permitti, victum dietam à parentibus, vel consanguineis subministrari. Sit in novitiatu cellula pro ea vacua, & numerus puellarum in eo monasterio educandarum non sit expletus, à quo monasterio puella ipsa nunquam exeat animo revertendi, nisi habitum monachalem ibi susceprura.

Quar. 2. An sit peccatum cogere puellas

ad ingressum monasterii causa solius educationis.

Resp. Si coactio est illata puellis à non habentibus in illis potestatem dominativam, certe est peccatum lethale, quia graviter iniuriosa, *Suar. r. 3. de relig. lib. 5. cap. 6. n. 4.* Si verò sit illata à parentibus, vel tutoribus, & puellæ sint impuberes, nullum est peccatum, quia utuntur jure quod habent in filias in illa ætate. Si verò sint puberes, talem coactionem à peccato non excusat cum aliis *Diana p. 2. tract. 13. ref. 56.* Quia ut observat *Suar. loc. cit.* cum puellæ majoris ætatis sint sui juris in omnibus his, quæ pertinent ad statum animæ suæ, non possunt licite, & sine peccato à parentibus cogi ad tam arctam custodiam, & rigidam clausuram, etiam temporalem. Secus si ad aliquod tempus talis ingressus censeatur moraliter necessarius ad decentiam, & custodiam ipsarum.

Quar. 3. An prædicta coactio, quando est peccaminosa, inducat excommunicationem latam à Concilio Trident. *sess. 25. c. 28.*

Resp. Affirmant plures, & graves Doctores relati, & approbati à *Diana loc. cit.* Quia Concilium anathematizando congenitas aliquam Virginem ad ingrediendum monasterium, vel ad suscipiendum habitum, vel ad emittendam professionem, tres prohibet coactiones, unam scilicet ad ingressum, alteram ad susceptionem professionis; & quidem inter se distinctas, pro ut declarat dictio illa, vel, quæ stat alternativè, & disjungit sensum, & verba. *Bartol. in l. si is, qui ducentan. 2. ff. de reb. dub. Natt. conf. 625. vol. 4. Paris. 91. num. 29. lib. 2.* Adeoque ad contrahendam prædictam excommunicationem sufficit sola coactio ad ingressum, quia in alternativis sufficit alteri adimpleri, *cap. in al-*

ter-

ternativis de regul. jur. in 6. Rota dec. 569. num. 2. p. 1. recent.

Cum distinctione procedit *Sanch. ex. in Sum. lib. 4. c. 4. n. 12.* Concedit contra hi excommunicationem, si coactio ad ingressum ordinetur ad susceptionem habitus, & professionis emissionem; nam cum tali tantum qualitate derogat libertati, quam Concilium intendit conservare in puellis ad religionem admittendis. Negat verò si ordinetur tantum ad educationem, donec nuptii tradantur.

Quar. 4. An inductio dictarum puellarum ad ingressum monasterii educationis gratia, ut postea suscipiant habitum, subjaceat excommunicationi, si fiat ex metu reverentialis.

Resp. Cum distinctione superius allata. *2. §. 2. q. 9.* Quamvis cū *Riccio Portellus in add. ad dub. regular. v. monialis n. 11.* absolute doceat, taliter inducentes non effici excommunicationem, etiam si manifestent puellis statum monachalem illis convenire, eò quòd non habeant dotem pro matrimonio, vel eò quòd non illis securum erit, absque matrimonio, & monachatu permanere in sæculo. Et addi hanc esse praxim in tota ferè Ecclesia, juxta quam facientes parentes nemo credit illos excommunicatos; & idem asserit de suadentibus ad ingressum per preces importunas, quia suasio importuna non est coactio. Veriùs tamen est preces importunas haberi loco coactionis, & compulsionis, ut ex crebriori sententia testatur *Sperel. dec. 150. n. 26.*

Nilominus sententiam *Portel.* tradit etiam *Villal. in Sum. p. 2. tr. 17. dub. 31. n. 11.* Ubi pariter observat, Cardinalium Congr. declarasse, non incurrere hanc censuram illum, qui filiam instituit hæredem cum pacto, ut aliquod monasteriù ingrediatur, quòd si rennerit

M

ipsum

ipsum monasterium heredem reliquit, & filie solum assignata alimenta necessaria. Quia illa non est coactio, nec inductio per vim, sed potius per modum concupiscentia.

Quar. 5. An Puella educanda exiens e monasterio absque Superioris licentia, incidat in excommunicationem.

Resp. Non incidere, quia Bulla S. Pii V. loquitur de professis. Ita Lugo, & Giballinus de claus. disp. 1. cap. 8. num. 4. qui debent intelligi de excommunicatione Papali, secus de imposta ab Episcopo, in quam profectio incidit, si exeat absque licentia: in hoc sensu, ut advertit Clericus de Sacram. Eucharist. doc. 18. num. 25. intelligendi sunt Pollac. & Tamburin. docentes, supradictas puellas egredientes absque licentia e monasterio excommunicationem incurrere. Si tamen educationis gratia idem, vel aliud monasterium ingredi cupiat, licentiam novam a Sacra Congregatione petere debet, exprimito se prius exitisse in eodem, vel alio monasterio eadem educationis causa; quia pariter licentia indiget quolibet alia, quae valetudinis gratia ad balnea egressa reverti velit in clausuram, teste Tamburin. disp. 1. q. 2. num. 15.

Quar. 6. An annus septimus requisitus in puella ad educationem recipienda, debeat esse completus.

Resp. Quod sic, quia in licentiis à Sac. Congregatione pro puellarum educandarum receptione expodiri solitis prescribitur, quod puella sit major septem annis; hic autem modus loquendi requirit excessum supra annum septimum, qui proinde debet necessariò esse completus. Neque in hoc possunt dispensare locorù Ordinarii, quia nullus inferior in lege Superioris quidquam potest. Sicuti ob eamde

cau-

causam neque possunt dispensare, quòd puella commoretur ultra annum ætatis vigesimum quintum completum intra monasteriù, licet agatur non de ingrediendo, sed de permanendo post ingressum, sed debent constituere præfixum terminum, sive ad exeundum à monasterio, sive ad religiosum habitum suscipiendum. Qualis autem debeat esse hic terminus, arbitrio Ordinariorum relinquitur ex æquo, & bono secundum subjectam materiam. Gloss. in cap. quicumque v. statim, d. 77. Per hoc tamen quòd puella non statim egreditur, non incurrit excommunicationem commorando intra clausuram, sicut nec eam incurrunt Abbatisse monasteriorum illam post dictum tempus retinentes, quia excommunicatio ligat illicitè ingredientiens, aut detinentes illicitè ingressam.

Quar. 7. An dictæ puellæ manentes in monasteriis exemptis subjaceant Episcopo.

Resp. Negativam sententiam docet Cespedes cum aliis ab ipso relatis de dub. Regul. cap. 33. dub. 337. exceptis tamen casibus, in quibus moniales exemptæ subduntur Episcopo. Ratio fundamentalis est, quia locus exemptus, & extra diocesim æquiparantur, Gloss. in Clement. 1. de foro comper. Et juxta hanc doctrinam sustinent prædicti Doctores, non subjacere casibus reservatis Ordinario: quod desumitur etiam ex cap. 1. de privilegi. in 6. ubi delictum in loco exempto commissum supponitur extra jurisdictionem Ordinarii. Attamen absolute sustineo, dictas puellas quoad casus reservatos subjectas esse Episcopo loci, ubi habitant. Colligitur ex Diana part. 7. tract. 12. ref. 14. & tenet in terminis Nogueira quæst. singular. disp. 1. q. 3. n. 8. cujus fundamentum est, quia non subjacent ma-

M 2 nia-